

У той же час, слід підкреслити, що нові банківські продукти дозволяють комерційним банкам бути гнучкими в побудові універсальної концепції фінансового менеджменту. Прибуток отриманий банком є матеріальною основою для його подальшого функціонування та визначення його рейтингу на банківському ринку. Наскільки правильно буде вирішена задача відповідності ринковим умовам попиту і пропозиції в конкретній економічній ситуації, настільки міцно буде створено фундамент для подальшого розвитку кожного вітчизняного банку.

УДК 336.1: 352

Качула С.В.,

к.е.н, доцент кафедри фінансів

Університету митної справи та фінансів

Бюджетна децентралізація

як чинник зміцнення місцевого самоврядування в Україні

Бюджет є важливим засобом реалізації державної політики щодо фінансування соціального розвитку, регулювання економіки держави, забезпечення макроекономічної стабільності. Відносини між державою та органами місцевого самоврядування щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання власних та делегованих функцій, тобто міжбюджетні відносини, мають відповідно реагувати та відповідати сучасним умовам функціонування держави.

До 2015 р. в Україні діяла система міжбюджетних відносин, заснована на централізованій моделі бюджетного федералізму, основні риси якої були успадковані від адміністративно-командної системи управління.

Централізація фіскальних функцій держави обмежувала місцеві органи влади в реалізації основних функцій управління бюджетним процесом на місцях. Це проявлялося в їхній залежності від державного бюджету внаслідок збереження пріоритетності нормативного методу розподілу бюджетних коштів і високій частці трансфертів у доходах місцевих бюджетів, що негативно впливало

на розвиток міжбюджетних відносин у ринковій економіці. З 2015 р. в результаті змін у бюджетному та податковому законодавстві вперше за часів незалежності зроблено спробу децентралізувати систему міжбюджетних відносин. Сприяти бюджетній децентралізації повинен був прийнятий 28 грудня 2014 р. Закон про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин.

Для оцінки ступеня бюджетно-фінансової децентралізації використовують показник частки регіональних (місцевих) рівнів управління у доходах і видатках консолідованого бюджету. Показником високого рівня децентралізації є частка місцевих видатків на рівні більш як 45 % загальнодержавних видатків, середнього рівня – 30-45%, а низького рівня – менш як 30 % [1].

Відповідно до Бюджетного кодексу, відбулись значні зміни до підходів у формуванні видаткових повноважень, які делегуються виключно на рівень міста обласного значення, районний рівень та рівень територіальних громад, які будуть об'єднані.

Починаючи з 2015 року місцеві бюджети отримують такі нові види трансфертів: освітня субвенція, субвенція на підготовку робітничих кадрів та медична субвенція.

Аналізує перші результати бюджетної децентралізації так: на місцевому рівні, сільські ради можуть забезпечити себе самостійно. Але це не повинно стати причиною відмови від об'єднання територіальних громад. Оскільки об'єднані громади, бюджети яких будуть прирівняні до бюджетів міст обласного значення і районів, і, крім зазначених податків, одержуватимуть ще й 60% податку з доходів фізичних осіб та інші доходи. Крім того, об'єднання громад дозволить оптимізувати видатки на утримання апарату управління, а головне – значно покращить якість надання адміністративних та соціальних послуг населенню [2].

Слід зазначити, що органи місцевого самоврядування мають право за рахунок власних коштів збільшувати видатки на фінансування соціальної сфери за наявності ресурсу, якого може не вистачати. Зазначену проблему може

вирішити тільки запровадження в галузі освіти – соціальних стандартів, а в галузі охорони здоров'я – страхової медицини .

Успіх реформ децентралізації, позитивні зміни в місцевих бюджетах, забезпечення економічної безпеки міст можливе при незмінності шляху реформ, поглиблення бюджетної та адміністративної автономії місцевої влади. Але це потребує інституціонального підходу, який дасть можливість збалансувати ресурси та обов'язки [3].

Остаточне збалансування бюджетів одного рівня неможливо провести лише розмежуванням їхніх доходів і видатків, це досягається за допомогою перерозподільних процесів в межах всієї бюджетної системи. Підвищення ефективності бюджетного регулювання фіскальних дисбалансів можна досягти лише за умови сполучення горизонтального та вертикального фінансового вирівнювання, при цьому фінансове вирівнювання має здійснюватися шляхом надання коштів «бідним» у фінансовому плані територіям у формі міжбюджетних трансфертів – дотацій (базової та додаткових дотацій), субсидій та субвенцій, з одночасним вилученням коштів у відносно «багатих» у фінансовому плані територій у формі реверсної дотації.

Отже, необхідно зазначити, що питання міжбюджетних відносин та самоврядування місцевої виконавчої влади як відповідальних осіб за формування дохідної та видаткової частини бюджету залишається актуальним та вимагає посилення децентралізації та системних якісних змін для більш ефективного функціонування.

Список використаних джерел:

1. Євтушенко Н.М. Формування місцевих бюджетів в контексті бюджетної децентралізації / Н.М. Євтушенко // Економічний вісник університету. - №27/1. – 2015. – С.162-168.
2. Набатова Ю. О., Ус Т.В. Формування місцевих бюджетів в умовах децентралізації фінансових ресурсів / Ю. О. Набатова, Т. В. Ус // Ефективна економіка. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4100>

3. Плужник А.В. Механізм бюджетного забезпечення міст в умовах децентралізації / А.В.Плужник // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2015. – С. 8-13.

УДК: 336.027

Керімов П.О.,

аспірант відділу фінансів реального сектору

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»

Податкове стимулювання НДДКР: огляд світового досвіду

В рамках процесу євроінтеграції стає більш актуальним вибір таких інструментів стимулювання активізації інноваційної діяльності, які не підпадають під визначення «порушення конкуренції». В статті 107 Угоди про функціонування ЄС [1] та в прийнятому за аналогією до цієї статті Законом України «Про суб'єктах господарювання» [2] передбачено неприпустимість порушення конкуренції, але і перераховано ряд застережень, які дозволяють використовувати податкові та митні пільги для стимулювання різних видів економічної діяльності. Зокрема вважаються допустимою є державна допомога, яка направлена на сприяння економічного розвитку регіонів із низьким рівнем життя або високим рівнем безробіття; здійсненню важливих проектів спільного європейського інтересу або усунення суттєвої шкоди функціонуванню економіки. Також допустимою може бути допомога, яка сприяє певним видам економічної діяльності, якщо вона не впливає на умови торгівлі.

Найбільший досвід використання податкових пільг без викривлення конкуренції, очевидно, мають уряди країн ЄС, а тому доцільним є вивчення цього досвіду з точки зору можливості використання в Україні.

Більшість країн світу так чи інакше використовують податкові пільги для стимулювання інноваційної діяльності. Відповідно до даних Deloitte по податковим пільгам у 32 країнах за 2015 рік [3], такі механізми включають: звільнення від сплати певного податку (10 з 32 країн); можливість списати на витрати частку витрат на НДДКР (в деяких країнах ця частка більше 100% – так